

som derimod indeholder en § 1 og en § 2, der gaae ud deels paa at ophæve Forpagningsafgift af Gaarde i Henhold til Forordningen af 15de Juni 1792 § 11 paa een eller flere Personers Livstid, deels paa nærmere at ordne et Punkt, vedrørende Forpagninger af Fæstegaarde paa 50 eller flere Aar. Nu kan det vel nok siges: Disse Bestemmelser skade dog ikke noget. Nei maaskee, men de give dog Anledning til at see, hvor usikkert man bevæger sig paa hele dette Omraade. Naar den ærede sidste Taler kom til at sige, at Ingen endnu havde tænkt paa at ville bestemme, hvor Meget der skulde erlægges i Forpagningsafgift — det ærede Medlem meente vel ogsaa, at det Samme gjaldt om Indfæstning —, saa maa jeg dog gjøre opmærksom paa, at den oprindelige Forslagsstiller i Folkethinget ved 2den Behandling der under Nr. 8 i den i Sagen afgivne Betænkning havde foreslaaet en ny Paragraph, som gik ud paa noget Saadant. Derefter skulde der nemlig tilføies en Paragraph, saalydende: „Paa Lehn-, Stamhuus- eller Fideicommiss-Godser maae herefter Bondesteder kun gives i Selveie, Arvefæste, Fæste eller Forpagning til den afdøde Fæsters eller Forpagners Børn, Stifbørn, Svigerbørn eller Pleiebørn. Findes ingen Saadan villig til at overtage Stedet paa Vilkaar, som efter uwillige, af Retten udmeldte Mænds Skjøn anerkjendes for billige efter Egnens Skik — her er altsaa atter en ny Idee —, da maa Lehn-, Stamhuus- eller Fideicommiss-Besidderen med 6 Ugers Bærelse udbyde Stedet til Andre, som ere fødte paa Godset. Indstiller Ingen Saadan sig, maa Stedet overdrages til en Fremmed. Indfæstningen maa herefter ikke sættes høiere end Værdien af eet Aars Skatter og Afgifter til Stat, Commune og Jorddrot.“ Vi kunne heraf see, at det ikke mangler paa nye Ideer, og at Tanken i saa Henseende ikke alene bevæger sig i een Retning, men i mange Retninger, saa at der mulig endog virkelig kan blive reist Spørgsmaal om at forbyde Godseierne at tage høiere end en bestemt Indfæstning eller Forpagningsafgift. Men nu siger jeg, at, dersom der er Noget, der er skiftet til at forvilde, da er det saadanne Ideer, der

komme frem ved en eller anden Leilighed, men om hvilke de fleste dog vide, at de ikke ville kunne komme til Udførelse. Et Saadant forvilder, er en afgjort Sag. Naar jeg ikke vil forsømme Leiligheden til at fremhæve, at der ikke kan være Spørgsmaal om Eligt, da er det derfor netop i Bondestandens Interesse, jeg taler. Det gjør mig ondt, at Bondestanden Tid efter anden skal lade sig bedraare af slige Fortællinger og af slige Tanker eller Ideer, som komme frem ved en eller anden Leilighed, og at den derved netop drages bort fra det, som den egentlig skulde fæste sine Tanker paa, nemlig paa at blive Selveiere. Fra Tanken herpaa blive Bønderne dragne bort ved at faae Opmærksomheden henledet paa andre Ideer, som i og for sig ikke have nogen som helst Betydning. Som den ærede sidste Taler bemærkede, kunne vi Bønder, der nu ere komne saa vidt, at vi have faaet Sæde i Landets lovgivende Repræsentation, derhos ikke længer forlange noget Formynderskab for os. Det er noget af det Arimeligste, som Bondestanden vilde kunne tænke paa, ligesom der da heller ikke er noget som helst Raad for dem, der ville lade sig narre; de ville alligevel blive narrede. De, der ville begaae dumme Handlinger, begaae, hvordan man saa end bærer sig ad, dumme Handlinger, og det gjør den Ene saavel som den Anden, hvad enten han saa er Fæster eller Ikke-Fæster.

Jeg paastaar altsaa, at et Lovforslag som det foreliggende i visse Maader ligesom kan gjøre Skade. Om det i nærværende Tilfælde vil gjøre Skade eller ikke, skal jeg ikke fælde nogen afgjørende Dom om. Jeg troer dog at turde antage, at det, hvis det udkommer, vil være uskadeligt, skjøndt jeg rigtignok heller ikke troer, at det vil gjøre nogen Gavn. Skal jeg imidlertid alligevel give noget Raad, saa vil jeg raade til, at vi vedtage det, og jeg skal sige Grunden til, at jeg gjør det. Jeg antager nemlig, at der, hvis det forlæstes, vil blive opløst et forfærdeligt Skrig over Landstinget, medens jeg, hvis det vedtages, som sagt, for mit Vedkommende troer, at det vil vise sig, at den hele deri trufne Foranstaltning ikke er 4 Skilling værd. Dette kunde jo rigtignok synes at være et noget underligt